

Materiál Ministerstva vnitra

Export z Národní architektury eGovernmentu ČR

Obsah

Pokyny a techniky pro tvorbu architektury 3

Pokyny pro adaptaci NAR do lokálního rámce úřadu 3

Doporučení pro architektonické techniky 3

Pokyny a techniky pro tvorbu architektury

NAR v souladu s TOGAF rozlišuje mezi Pokyny¹⁾ a Technikami²⁾. Zatímco pokyny slouží jako návod pro přizpůsobení architektonického rámce podmínkám a potřebám konkrétního úřadu, techniky představují návody a pomůcky pro dílčí postupy tvorby a údržby architektury.

Pokyny pro adaptaci NAR do lokálního rámce úřadu

Obsah NAR je pro všechny povinné osoby, viz výše, platný celý, tak jak je, vyjma ustanovení, která jsou pro konkrétní OVS prokazatelně nerelevantní.

Mezi základní pokyny pro adaptaci NAR do úřadu patří již výše uvedené:

- Stanovit a řídit zodpovědnosti za tvorbu a údržbu architektury - Meta-architektura, architektura architektury, viz kap. 2.1, zejména 2.1.3.
- Implementovat povinná architektonická angažmá a doplnit vlastní typy, viz kapitoly 4.1 a 4.2.
- Vybrat adekvátní podmnožinu objektů metamodelu mezi minimálním a maximálním, kapitola 5.2
- Vybrat adekvátní typy dodatečných výstupů a jejich architektonických artefaktů podle potřebných hledisek, viz kapitoly 5.4 a 5.5.
- Pravidelně hodnotit architektonické schopnosti úřadu, stanovovat jejich požadovanou úroveň a realizovat opatření pro její dosažení, kapitola 4.3.1 a 0.

Nad rámec NAR může OVS ve své místní Metodice tvorby, údržby a užití architektury úřadu přidat další pravidla, objekty metamodelu, jejich atributy, typy diagramů, dodatečné výstupy, role a zodpovědnosti a podobně.

Doporučení pro architektonické techniky

Zde se v metodice správy architektury úřadu budou postupně objevovat praxí ověřené techniky podporující tvorbu, správu a užití architektury úřadu, popsané praktickým a návodným způsobem.

Takovými technikami mohou být například:

- Byznys scénáře
- Analýza rozdílů stávající a cílové architektury
- Analýza a řízení rizik
- Posouzení připravenosti na uskutečnění změn
- Posouzení zralosti architektonické praxe a další

Aktuálně žádné pilotními projekty již ověřené techniky nejsou zdokumentovány a architektům úřadů jsou tak k dispozici pouze originální popisy technik v původní dokumentaci TOGAF.

Mnohé z technik NAR jsou současně obecnými technikami řízení ICT, které NAR (stejně jako TOGAF) s výhodou přebírá, a proto budou prezentovány především v dokumentu Metody řízení ICT VS ČR.

Posouzení zralosti architektonické praxe

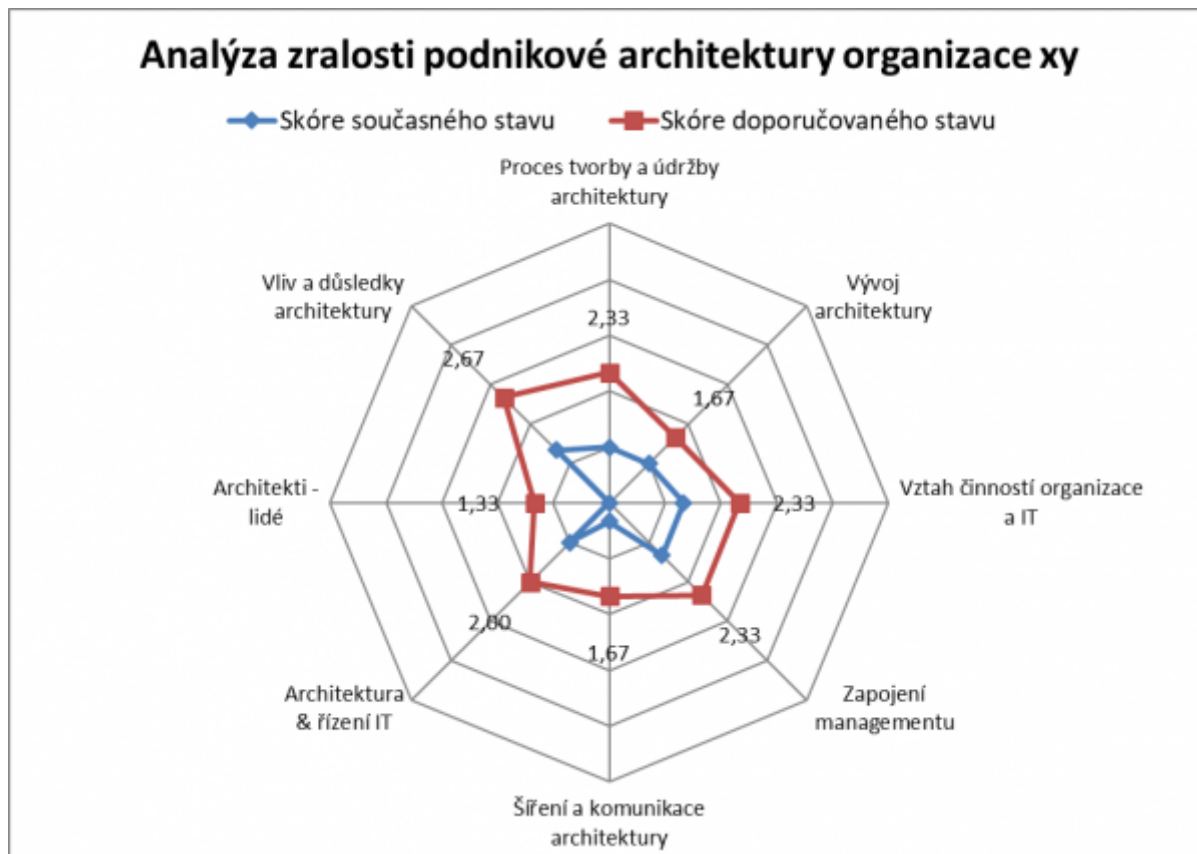
Při prvním budování nebo zlepšování architektonické schopnosti úřadu je vhodné využít techniku posouzení architektonické zralosti³⁾.

Tato technika umožňuje pomocí otázek v dotazníku strukturovaném typicky do 8-10 kategorií zjistit, jak dobrý

úřad je nebo by chtěl být v jednotlivých aspektech architektonické schopnosti. Aktuální pomůcka NAR, vycházející z TOGAF, nabízí po třech otázkách v každé z následujících oblastí:

Proces tvorby a údržby architektury	Šíření a komunikace architektury
Vývoj architektury	Architektura & řízení IT
Vztah strategie a IT	Architekti - lidé
Zapojení managementu	Vliv a důsledky architektury

Tabulka - Kategorie pro posouzení architektonické zralosti.

Popis praktického postupu a akcelérátor (tabulka s dotazníkem a grafem) je součástí Znalostní báze NA VS ČR.

Architektonické principy

NAR stanovuje nezbytný rozsah a formu popisu architektonických principů ve struktuře:

- Identifikátor
- Název
- Stanovisko (obsah)
- Zdůvodnění
- Důsledky
- Výjimky
- Vazby principů
- Kontrolní otázky
- Řídící údaje: Povinnost, Podmínka revize, Datum revize

Kvalita architektonických principů

Dobrá sada principů vyjadřuje skutečnou společnou víru a hodnoty společnosti. Principy jsou vyjádřeny

srozumitelným a používaným jazykem. Principů by mělo být pouze málo, mají být orientovány na budoucnost, mají být podporovány a prosazovány skutečnými lídry.

Zde je sada pěti kritérií pomáhajících rozpoznat dobrou sadu principů:

- **Srozumitelné (Understandable)** – každý je snadno pochytí a porozumí. Není sporu o jejich významu
- **Robustní (Robust)** – umožňují dobré a snadné rozhodování ve věcech architektury i v případných kontroverzních situacích.
- **Úplné (Complete)** – pokrývají všechny situace, které mohou nastat.
- **Jednotné (Consistent)** – výklad jednoho principu nemůže být v rozporu s jinými. Musí být vyvážené.
- **Dlouhodobé (Stable)** – principy mají být trvalé, ale mají být schopné obsáhnout i změny. Musí být ustaven pozměňovací proces pro dodatky, změny či náhrady principů, jakmile byly jednou přijaty.

Ve Znalostní bázi NA VS ČR budou publikovány podrobné popisy architektonických principů P1 - P17, formulovaných a schválených v IKČR, doplněné o kontrolní otázky a další interpretace a vysvětlení.

Současně zde bude k dispozici i vzorový formulář pro popis vlastního architektonického principu OVS a šablona dodatelného výstupu Katalog principů. Pokud nebude vytvářen samostatný Katalog principů jsou principy OVS formulovány, schváleny a zveřejněny prostřednictvím Informační koncepce OVS.

Architektonické vzory (patterns)

Architektonickým vzorem je podle NAR takový stavební blok architektury, který je úspěšným řešením nějaké konkrétní potřeby. Návod a akcelérátor pro práci s architektonickými vzory je součástí Znalostní báze NA VS ČR.

Tam také budou tvorbou OHA postupně přibývat konkrétní architektonické vzory pro praktické použití v architekturách OVS.

¹⁾

Z angl. Guidelines

²⁾

Z angl. Techniques

³⁾

Z angl. Architecture Maturity Assessment

From:
<https://archi.gov.cz/> - Architektura eGovernmentu ČR

Permanent link:
https://archi.gov.cz/nar_dokument:pokyny_a_techniky_pro_tvorbu_architektury?rev=1570170525

Last update: 2019/10/04 08:28

